КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет психології
Кафедра психології розвитку

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

_____ А. М. Москаленко
«31» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

для студентів

галузь знань05Соціальні та поведінкові науки

спеціальність054Соціологія

освітній рівень Магістр

освітня програма Соціологія

вид дисципліни Обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2020-2021
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: **Прокопович Євгеній Михайлович**, *кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри психології розвитку*

Пролонговано: на 2021/2022 н.р. _____ (Москаленко) «31» 08 2021
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____(_____ _____) «___»___20___
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник: **Прокопович Євгеній Михайлович**, *кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри психології розвитку*

ЗАТВЕРДЖЕНО
Завідувач кафедри психології розвитку

_____ Власова О. І.
(підпис)

Протокол № 1 від «30» 08 2020 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету психології

Протокол від «31» 08 2020 року № 1
Голова науково-методичної комісії _____ Корольов Д.К.

"31" 08 2020 року

Погоджено з науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «28» 08 2020 року № 1
Голова науково-методичної комісії _____ Червінська Т.Г.

1. Мета дисципліни – забезпечити загальну теоретичну підготовку магістрантів у галузі психології вищої школи, яка слугуватиме підґрунтям для їх подальшої викладацької діяльності, сприяти формуванню професіоналізму майбутніх викладачів, поглибити психологічні знання в області педагогічного спілкування, взаємодії викладача та студентів, психологічних особливостей викладача та студента.

2.Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни

1) успішне опанування курсу «Психологія вищої школи»;
2) знання теоретичних основ психологічного портрета сучасного студента та викладача;
3) володіння елементарними навичками взаємодії викладача із студентами за для їх продуктивізації.

3. Анотація навчальної дисципліни - дисципліна «Психологія вищої школи» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки фахівців з вищою освітою за спеціальністю «Соціологія» денної форми навчання. Дисципліна забезпечує загальну теоретичну підготовку магістрантів у галузі психології вищої школи, яка слугуватиме основою для їх подальшої викладацької діяльності. Програма вміщує теоретичні проблеми розвитку, навчання та виховання студентів, питання особистості та науково-педагогічної діяльності викладача, а також передбачає практичне оволодіння магістрантами вміннями та навичками навчально-виховної роботи у ВНЗ. Особлива увага приділяється формуванню професійного самовизначенню і набуття студентами професійно-педагогічної ідентичності.

4. Завдання вивчення дисципліни: Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- опанування знаннями про психологічні особливості студентського періоду життя людини;
- систематизація знань про психологічні механізми підвищення ефективності організації навчально-виховного процесу у вищій школі;
- формування професійного мислення студентів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань у розв'язанні конкретних завдань майбутньої педагогічної діяльності;
- сприяння професійному самовизначенню і набуття студентами професійно-педагогічної ідентичності;
- формування психологічної культури майбутнього викладача.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Володіння державною мовою (зк3).
- Здатність використовувати інформаційні технології для організації і забезпечення власної наукової діяльності та ділової документації (фк7).
- Здатність використовувати сучасні концепції навчання у викладанні соціологічних дисциплін (фк8).
- Здатність дотримуватися принципів професійної етики соціолога та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності (фк10).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація;4. автономність та відповідальність		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	% у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Методологічні засади та головні теоретичні положення психології вищої школи як науки	лекція	Усна відповідь, презентація, написання рефератів, рішення педагогічних задач	40%
1.2	Психологічні особливості студентського віку	Лекція,семінарське заняття		
1.3	Психологічні особливості особистості педагога вищої школи та викладацької діяльності у ВНЗ	Лекція, семінарське заняття		

1.4	Закономірності утворення та розвитку студентської групи	Лекція, семінарське заняття		
1.5	Освітні технології, типи організації навчання	Лекція, семінарське заняття		
1.6	Предметну область педагогічної діяльності	Лекція, семінарське заняття		
1.7	Розпізнавати, запобігати та конструктивно розв'язувати конфліктні ситуації у педагогічній взаємодії	Лекція, семінарське заняття		
1.8	Характеризувати окремі психологічні теорії, які стосуються проблем психології вищої школи	Лекція		
1.9	Аналізувати й оцінювати психологічні явища, які породжуються умовами навчально-виховного процесу у ВНЗ	Лекція, семінарське заняття		
2.1	Творчо використовувати у майбутній викладацькій діяльності знання щодо психологічних закономірностей навчання та виховання студентів, педагогічної взаємодії викладача та студентів	самостійна робота	Рішення педагогічних задач, МКР 1, 2	30%
2.2	Володіння навичками пошуку, відбору, обробки систематизації інформації для проведення різного типу уроків	самостійна робота		
2.3	Орієнтуватися у закономірностях розвитку студентської групи	самостійна робота		
2.4	Вміння самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел	самостійна робота		
2.5	Долати бар'єри у педагогічному спілкуванні	практичне завдання, педагогічна ситуація		
2.6	Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності	самостійна робота		
2.7	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації	практичні завдання		
2.8	Уміння адаптуватися до нових ситуацій	практичні завдання, самостійна робота		
3.1	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	підготовка презентацій, аналітичних матеріалів, доповідей	оцінювання виступів, презентацій	15%
3.2	Здатність бути критичним і самокритичним.	обговорення практичних ситуацій, вирішення педагогічних задач.	Усна відповідь, презентація, написання рефератів, рішення педагогічних задач	
3.3	Навички міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.	мозковий штурм, вирішення командних завдань		
3.4	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	обговорення рішень педагогічних задач, практичних ситуацій		
3.5	Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики	обговорення рішень педагогічних задач, практичних ситуацій		
4.1	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	підготовка презентацій, аналітичних матеріалів, доповідей	оцінювання виступів, презентацій	15%
4.2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	підготовка доповідей	оцінювання виступів, презентацій	
4.3	Здатність бути критичним і	лекції,обговорення	Усна	

	самокритичним.	педагогічних ситуацій	відповідь, презентація, написання рефератів, рішення педагогічних задач	
4.4	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	рішення педагогічних задач, практичних ситуацій	рішення педагогічних задач	
4.5	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	рішення задач, практичних ситуацій	рішення педагогічних задач	

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання / Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5
Застосовувати традиційні та новітні методи викладання соціологічних дисциплін (прн9).	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+		+		+		+	
Використовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології при професійному спілкуванні; обміні інформацією; зборі, аналізі, обробці та інтерпретації даних й візуальному представленні результатів наукової діяльності. (прн11).	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+		+	+	
Планувати та ефективно використовувати час, працювати самостійно, систематично підвищувати свій професійний рівень шляхом самоосвіти (прн15).	+	+	+				+	+	+	+		+	+		+	+			+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання студентів:

Семестрове оцінювання:

Форма оцінювання	*Min. – 60 балів*	*Max. – 100 балів*
Усна відповідь, презентація РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4, РН1.5, РН1.6, РН1.7, РН1.8, РН1.9, РН3.1, РН4.1, РН4.2	10*1 = 20	20*1 = 40
Написання рефератів РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4, РН1.5, РН1.6, РН1.7, РН1.8, РН1.9,	3*1 = 5	5*1 = 10
Рішення педагогічних задач РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4, РН1.5, РН1.6, РН1.7, РН1.8, РН1.9, РН2.1, РН2.2, РН2.3, РН2.4, РН2.5, РН2.6, РН2.7, РН2.8, РН3.2, РН3.3, РН3.4, РН3.5, РН4.3, РН4.4, РН4.5	3*1 = 5	5*1 = 10
Модульна контрольна робота 1 РН2.1, РН2.2, РН2.3, РН2.4, РН2.5, РН2.6, РН2.7, РН2.8	14*1 = 15	20*1 = 20
Модульна контрольна робота 2 (ПКР) РН2.1, РН2.2, РН2.3, РН2.4, РН2.5, РН2.6, РН2.7, РН2.8	14*1 = 15	20*1 = 20

- підсумкове оцінювання: залік.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездача МКР і ПКР здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

7.2. Організація оцінювання:

Оцінювання студентів здійснюється під час усіх видів навчальних занять і за результатами самостійної роботи. Підчас занять оцінюються: усна відповідь, презентація, виконання практичних завдань, рішення педагогічних задач, а також написання рефератів. Модульна контрольна робота № 1 виконується і оцінюється після тем № 1 - 4. Модульна контрольна робота № 2 виконується і оцінюється після тем № 5 - 8 та розцінюється як підсумкова контрольна робота. Максимальна кількість балів за роботу протягом семестру дорівнює 100. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів.

7.3. Шкала відповідності оцінок:

Зараховано / Passed	**60-100**
Не зараховано / Fail	**0-59**

8. Структура навчальної дисципліни.Тематичний план занять з психології вищої школи

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
1	Психологія вищої школи: мета, предмет, завдання, методи	2	4	8
2	Загальні психологічні особливості студентського періоду розвитку особистості. Типологічні особливості сучасних студентів.			
3	Суперечливі тенденції освітньо-професійної соціалізації сучасного студента.	2	2	10
4	Психологічний зміст навчально-професійної діяльності студента. Професіоналізація особистості студента як новоутворення віку.	2	2	8
5	Студент як суб'єкт власної навчально-професійноїдіяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності.	2	2	8
6	Соціально-психологічніособливостінавчання у вищійшколі.	2	2	10
7	Формуванняособистості викладача вищого навчального закладу. Психологічні особливості системи «студент-викладач».	2	2	8
8	Аналіз освіти як системи. Психологічні основи педагогічного управління у вищій школі.	2	2	8
	Всього	14	16	60

Загальний обсяг–**90**год., в тому числі:
Лекцій – **14** год.
Семінарів – **16** год.
Самостійна робота – **60** год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Власова О. І. Педагогічна психологія: Навч. Посібник / О.І.Власова. - К.: Либідь, 2005. – 400 с., С 17-49.
2. Гришина Н. В. Психология конфликта. – СПб. : Питер, 2008. – 544 с., С 125-201, 295-316.Дьяченко М. И. Психология высше йшколы: Учеб. пособие / М. И. Дьяченко, Л. А. Кандыбович, С. Л. Кандыбович. – Мн. : Харвест, 2006. – 416 с., С 25-76, 124-201, 302-331.
3. Крайг Г. Психология развития / Г. Крайг, Д. Бокум. – 9-е изд. – СПб. : Питер, 2005 – 940 с. (Серия «Мастера психологии»)., С. 17-86, 101-162, 845-867.
4. Мащенко Н.І. Основи педагогіки і психології вищої школи: Курс лекцій. 2-е вид., доп. й перероб. – Кременчук, 2006. – 272 с., С. 87-112.
5. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: Підручник / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К. : Каравела, 2015. – 360 с., С 234-304.
6. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К. : Філ-студія, 2006. – 320 с., С. 57-89, 237-278.
7. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: Практикум: Навч. посіб. / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К. : Каравела, 2008. – 336 с., С. 219-302.
8. Развитие профессионализма преподавателя высшей школы / Уч. Пособие под ред. А. А. Деркача. – М. : РАГС, 2005. – 386 с., С. 11-54, 276-320.

9. Траверсе Т. М. Психологія викладацької роботи: підручник / Т. М. Траверсе. – К. : Науковий світ, 2009. – 269 с., С. 83-171.
10. Туріщева Л. В. Професійний розвиток педагога: психологічний аспект / Л. В. Туріщева. – Х. : Вид. група «Основа», 2006. – 144 с., С. 23-95.

Додаткові:

1. Аврамчук Л. А. Формування активної пізнавальної діяльності студентів // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 3. – С. 122-125; 2006. – № 4. – С. 51-60.
2. Акопов Г. В. Диагностика профессионального сознания (учебно-профессиональные установки): Методическая разработка диагностической анкеты профессионального сознания студентов // Психология в вузе. – 2004. – № 4. – С. 3-27.
3. Балабанова Л. М. Психолого-педагогічні проблеми студентського віку // Психологія: Зб. наук. праць. – К. : НПУ, 1999. – Вип. 4 (7). – С. 169-170.
4. Білик Л. Формування соціально-психологічної культури студентської молоді у вищому навчальному закладі // Вища освіта в Україні. – 2004. – № 3. – С. 105-109.
5. Весна М. Интерсубъектная самоорганизация в студенческой группе // Вестник высшей школы. – 2003. – № 1. – С. 29-33.
6. Весна М. Самоорганизация в студенческойгруппе // Высшееобразование в России. – 2003. – № 2. – С. 93-95.
7. Винославська В. Психологічні особливості студентської групи // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 7. – С. 65-70.
8. Вузовский педагог XXI века // Высшее образование в России. – 1998. – №3. – С. 14-16.
9. Дубовицкая Т. Д. Диагностика уровня профессиональной направленности студентов // Психологическая наука и образование. – 2004. – № 2. – С. 82-85.
10. Заика Е. В. Психологические вопросы организации самостоятельной работы студентов // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – № 5. – С. 3-19; № 6. – С. 21-32.
11. Изюмова С. А. Влияние индивидуально-психологическихособенностей на обучаемость студентов // Инновации в образовании. – 2001. – № 2. – С. 54-63.
12. Исаев Е. И. Становление и развитие профессионального сознания будущих педагогов // Вопросы психологии. – 2000. – №4. – С. 57-66.
13. Казначеева С. Н. Студенческий возраст и организация познавательной активности студентов // Высшее образование сегодня. – 2006. – №12.
14. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении: Кн. для учителя. – М. : Просвещение, 1987. – 190 с.
15. Кондратьев С. В. Типические особенности педагогического взаимодействия // Вопросы психологии. – 2004. – № 4. – С. 130-137.
16. Костюшко Ю. О. Педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя до міжособистісної взаємодії в ситуації конфлікту: Автореф. дис. …канд.пед.наук : 13.00.04 / Житомир.держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2005 – 20 с.
17. Кулюткин Ю. Н. Творческое мышление в профессиональной деятельности педагога // Вопросы психологии. – 1986. – № 2. – С. 11-30.
18. Лапкин М. М. Мотивация учебной деятельности и успешность обучения студентов вузов // Психологический журнал. – 1996. – № 4. – С. 134-140.
19. Левківська Г. П. Адаптація першокурсника в умовах ВЗО. – К.: Науково-методичний центр, 2001. – 128с.
20. Левківський Б. Підвищення педмайстерності викладачів ВНЗ // Вища школа. – 2005. – № 3. – С. 57-59.
21. Научитель Е. Адаптация студента в вузе // Практична психологія та соціальна робота. – 2001. – № 7. – С. 21-23.
22. Розсказова О. Особливості соціалізації студентської молоді на сучасному етапі розвитку суспільства // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – Луганськ: Луганський нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – 2005. – № 2. – С. 23-26.
23. Рудакова И. А. Конфликтология для педагогов / И. А. Рудкова, С. В. Жильцова, Е. А. Филипенко. – Ростов-на-Дону : «Феникс», 2005. – 155 с.
24. Сисоєва С. О. Педагогічна творчість : Монографія. – Харків : Каравела, 1998. – 150 с.

25. Удовенко М. В. Психологізація як передумова побудови сучасного освітнього середовища // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2002. – № 3. – С. 123-128.
26. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшейшколе: Методология, цели и содержание, творчество: Уч. пособие. – М. : Академия, 2002. – 224 с.
27. Фонарёв А. Р. Развитие личности в процессе профессионализации // Вопросы психологи. – 2004. – № 6. – С. 72-83.

10. Додаткові ресурси:

Приклади модульної контрольної роботи, зміст лекційних занять, завдання для підготовки до семінарських занять, практичні та тестові завдання, завдання для самостійного опрацювання навчального матеріалу та самоперевірки можна отримати через електронну пошту викладача : duran2004@ukr.net